

נציבות תלונות הציבור על שופטים

לשכת הנציב אורי שהם
שופט בית המשפט העליון (בדימוס)

י"ז תמוז, תש"פ
9 יולי, 2020
מספרנו: 953/19

תמצית החלטה

על התכתבות בתוכנת מסרים מיידים בין בכיר לשעבר בלשכת עורכי הדין
לבין שופט שהיה מועמד אותה עת לכהונת נשיא ושעל מינויו המליץ עורך הדין

תקציר: תלונות שהוגשו לנציב בעניין קטע התכתבות בתוכנת מסרים מיידים בין בכיר לשעבר בלשכת עורכי הדין לבין שופט שהיה מועמד באותה עת לכהונת נשיא נמצאו מוצדקות בשלושה עניינים. האחד, בעניין דברי עורך הדין אודות התחייבות יחידה אותה סיכם לדבריו עם הנשיא, לקידום תחום משפטי מסויים (בו עוסק בעיקר משרדו), על חשבון תחומי משפט אחרים. השני, עניינו בשיח החברי-פמיליארי של ההתכתבות לרבות שיחה על תיקי פירוק מסויימים בהם דן הנשיא. השלישי, עניינו טיפולו של הנשיא בתיקי עורך הדין, בסמוך למינויו לתפקיד נשיא, אפילו לדעתו מדובר היה בהחלטות טכניות.

1. הנציב דן בתלונות שהוגשו לו על קטע התכתבות בתוכנת המסרים המידיים WhatsApp אשר הוא לבדו הותר לפרסום, בין בכיר לשעבר בלשכת עורכי הדין ובין נשיא אחד מבתי המשפט, טרם שמונה לתפקיד נשיא, ואשר עורך הדין המליץ על מינויו לתפקיד זה בפני וועדת האיתור שדנה בכך.

2. התלונות נמצאו מוצדקות בשלושה נושאים. האחד, עניינו בדברי עורך הדין אודות "התחייבות יחידה" שסוכמה בינו לבין הנשיא. הנציב קבע, כי כנאמר על ידי עורך הדין באותה התכתבות, מדובר באופן ישיר בהעדפת עניינו של ציבור עורכי הדין המטפל בתחום משפטי מסויים, אותו תחום שמשרדו של עורך הדין מטפל בו בעיקר, על חשבון תחומים אחרים, ולא בקידומם של מספר ענפי משפט ובהם תחום זה, כעמדת הנשיא בתגובתו לתלונות. הנציב הוסיף, כי לא היה רואה בהתכתבות זו כל פגם, אלמלא העובדה שמשרדו של עורך הדין מתמחה בעיקר בתחום משפט זה, נשוא ההתכתבות, כך שיש לו עניין רב בקידומו של תחום זה על חשבון תחומי משפט אחרים, עובדה שמן הסתם הייתה ידועה לנשיא. בנקודת הזמן שבה התקיימה ההתכתבות המדוברת, היה מצופה מהנשיא כי יבהיר לעורך הדין, שבכוונתו לקדם ולגרום להתמקצעות בכל תחומי המשפט המתנהלים בבית המשפט, דבר שלא נעשה - וחבל.

3. הנושא השני עניינו באופי החברי-פמיליארי של ההתכתבות בין עורך הדין והנשיא. לדברי הנציב, נראה שאף כאן יש טעם לפגם, וזאת בעיקר שעה שברקע הדברים עומד הדיון בפני ועדת האיתור לתפקיד נשיא בית המשפט. שיח זה, בין אם הוא מתנהל בעל פה או בתוכנת מסרים מיידיים, כפי שנעשה במקרה דנן, חייב להיות מקצועי וענייני, ואין מקום להתבטאויות המאפיינות שיחה בין חברים או מכרים קרובים. זאת, בעיקר, כאשר באותה התכתבות אומר הנשיא לעורך הדין "תשמור עלי" בועדת האיתור, וזאת בשתי הזדמנויות במסגרת ההתכתבות. באותה שיחה אף שואל עורך הדין את הנשיא, בהקשר לתאגידים מסויימים, שהנשיא דן בפירוקם, ועל כך משיב הנשיא כי התיק "נדחה לעיון ולמתן החלטה".

אכן, אין ולא היה לעורך הדין, לפחות באותו שלב, כל קשר לתיקי התאגידים ושאלתו נשאלה, ככל הנראה, מתוך סקרנות גרידא. ואולם, המדובר בעוד ביטוי לקרבה אישית – חברית, אשר נוצרה בין עורך הדין לבין הנשיא, שעה שהיה מקום לריחוק מסויים, על רקע התכנסותה של ועדת האיתור, וככלל להימנע משיח על אודות תיקים בהם דן הנשיא, וגם בכך מצא הנציב טעם לפגם.

4. הנושא השלישי נוגע לשני עניינים בהם נתן הנשיא החלטה בתיקים הנוגעים לעורך הדין או למשרדו. לדברי הנציב, הוא אינו רואה צורך להיכנס, בהקשר זה, לשאלה האם היה על הנשיא לכלול את עורך הדין ואת משרדו ברשימת המניעויות שלו, לנוכח מעורבותו של עורך הדין במינויו לכהונת נשיא בית המשפט ואין לשלול את העמדה כי לא היה בכך צורך. עם זאת, אי הכללה ברשימת המניעויות אינה סוף פסוק ועדיין יש לבחון בכל מקרה ומקרה, האם ראוי הוא כי השופט ידון בתיק מסויים ואף יתן בו החלטה. כפי שצוין באחת מהחלטות הנציבות (מספרנו 308/11) אין באי הכללה ברשימת המניעויות כדי "למעט מאחריותו של שופט לפסול עצמו במקרים המתחייבים, או ליתן הודעה לבעלי הדין, במקרים המתאימים, על העובדות הרלבנטיות".

5. בנידון דידן, העלה הבירור, כי ניתנו על ידי הנשיא החלטות בשני תיקים, אשר הוגדרו על ידו כהחלטות טכניות, וזאת בקרבת זמנים למועד מינויו לכהונת נשיא בית המשפט, בהמלצתו ובתמיכתו של עורך הדין. גם אם תתקבל עמדת הנשיא כי מדובר בהחלטות טכניות במהותן, אין להתעלם מהעובדה כי עסקינן באחד התיקים בהחלטות שניתנו לאחר תקופה של כחודשיים ימים ממועד בחירתו לכהונת נשיא, בתמיכתו של עורך הדין, בתוקף תפקידו הבכיר בלשכת עורכי הדין. נראה, אפוא, כי היה ראוי שהנשיא ימשוך את ידיו מטיפול בתיק זה, לרבות ממתן החלטות שהן טכניות לדעתו. הנציב הוסיף, כי דבריו אלה נכונים גם לגבי החלטה נוספת שנתן הנשיא,

שנועדה לאחד שמיעתם של שני תיקים, בהם ייצג משרדו של עורך הדין את אחד הצדדים. אף אם מדובר בהחלטה טכנית במהותה, כדברי הנשיא, לא היה מקום כי תינתן על ידו החלטה בעניין זה, בסמיכות זמנים למינויו לכהונת נשיא, על רקע מעורבותו של עורך הדין במינוי.

6. הנציב הטעים, כי החלטתו בתלונות עוסקת אך ורק בקטע ההתכתבות שהותר לפרסום בין עורך הדין ובין הנשיא, שהוא לבדו עמד לנגד עיני הנציב.

אורי שהם
נציב תלונות הציבור על שופטים